

27

תקנות ההגנה

(שנת חרום). 1945

הוראותיהן ותפקידן

מדינת ישראל
ארכיון המדינה

עיון מוגבל עד

לבדיקה נוספת בתאריך 2004

1320/2

28/40071

מפקדת פרקליט צבאי ראשי

עמוד 1. מחזור 13. עמודים
החלק 2. מחזור 30. העתקים

ס ו ד י

מפק' כצ"ר
סל 885
חק-21(90)
אדר תשכ"ג
מרץ 63

חקנות ההגנה
(שעת חירום), 1945
הוראותיהן ותפקידן

ס ו ד י

ס ד י

כ ל ל י

מגמתה של חוברת זו כפולה :

היא מביאה סקירה מסבירה על הוראותיהן של הקנות ההגנה (סעיף הירום),

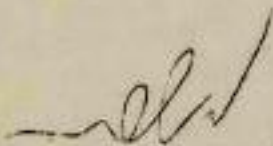
1945 תוך שימת הדגש על אותן הוראות המופעלות הלכה למעשה.

כן מפרטת חוברת זו בסעיף 8 שבה את ערכן המעשי של התקנות האסורות ואת

המטרה אותן מטרתן הפעלתן המעשית או המתוכננת.

סכום באחזר בסעיף 8 לסקירה, כחוף למסגרת היחידה,

עון אסור המפקדה.

ס. שילינג, א"ל
שילינג צבי

ס ד י

פס"א

פרק ראשון

הוראותיהן על הקנות והגנה (ישת חירום), 1945

1. חוקף ומבנה

א. סעיף 11 לפקודה סדרי הטלתן והמטפת, ת"ח-1948 (החוק הראשון שחוקק ע"י מועצת המדינה הזמנית) קובע כי המטפת שהיה קיים בא"י ביום ה' באייר ת"ח(14.5.48), יעמוד בחוקפו, עד כמה שאין בו טעם מהירה לחוקים אשר יחוקקו במדינה ובמינויים הנובעים מהוך הקמת המדינה ורשויותיה. סעיף זה, אשר נכוחו נמטך במדינה תוקפט על הדינים כמי שהיו בחוקף בזמן המנדט ערב הקמת המדינה, מטפט גם בבסיס טומטי להמטך חוקפן במדינה של ת"ח" ה ה ג נ ה (ס ע ה - ח י ר ו מ) 1 9 4 5 שהוחקנו מטפתו ע"י הנציב העליון ואשר עליהן מוסחתות פעולותיו של המטפל הצבאי, התקנות האמורות אינן תקנות הארכה ע"י הכנסת והן חסארכה לכן בחוקף, כל עוד לא יבוטלו כדין (יצויין כי הוראות מסויימות מן חוקף הקנות ההגנה הנ"ל בוטלו כבר מאז יונה 1948 ואלו הן התקנות הדנות בעניני המלחמה בעליה ה"כלתי חוקית", בתפיסה סקרקעין וטלחליין, בעונת המלכות, בייצור חומר נפץ ובאסור יציאה מן הארץ. מסכויותיו של הנציב העליון ע"י התקנות הללו הועברו ע"י המטפלה למד הבטחון (ע"ד מס. 5 מיום ט' בסיון ת"ח(16.6.48), עמ" 22).

ב. במטמן העיקרית של הקנות יעק חירום הנ"ל היא להעניק לרשויות מנהליות ובעיקר לצבא, אמצעים חוקיים למכולה מהירה ויעילה למען יסירת ביחון הציבור וליס כך מוענקות מסכויות מיוחדות, כפי שיפורטי להלן, לגורמים צבאיים יזונים. הרמטכ"ל, בהסכמתו של יד הבטחון, רשוי למנות על מקום או איזור מסויימים "מפקד צבאי". מטמונה מפקד צבאי כאמור, הרי מסורות כידיו ל ג ב י ה פ ק ו מ או ה א י ז ו ר ע ל י ו מ ו נ ה , כל אותן ח ס ס כ ו י ו ת , המוענקות עפ"י התקנות כידיו מי יזנו: א מניו של מפקד צבאי ומוטלות עליו כל ה ח ו ב ו ת של מפקד צבאי, כפי ה פ ו ר ט ו ב ה ק נ ו ת . במקום או באיזור אשר עליו ל א מונה מפקד צבאי, מסורות כל המכויות והחובות הנ"ל בידי הממונה על המחוז. כן מסורות, בכל עת, נ ל מסכויותיו של מפקד צבאי עפ"י התקנות, לגבי כל הארץ, בידי הרמטכ"ל וזאת ג ס לגבי האיזורים עליהם מונה מפקד צבאי. בכל מקום בו ידובר להלן על מסכויותיו של מפקד צבאי לגבי איזור - יס לכן לזכור כי אותה מסכות מצוית גם בידי הרמטכ"ל - לגבי כל הארץ. הקצינים הנוסאים מניו של "מפקד צבאי" לגבי האיזורים צפון, חיכון ונגב, הם המכוונים כיום כפי הרבים "מוטליה צבאיים" וזאת מתוך יגרה אשר מקורה בכנויים של קודטיהם בתפקיד במלחמת החירור, אך המונח "מורל צבאי" אינו מוכר כלל לתקנות ההגנה. כיום מסונים כאמור לעיל תפקידים צבאיים לגבי האיזורים צפון, חיכון, נגב ואיזורים מסויימים בכביבות ירוטליים (מירות האיזורים ומטות המטות גכולותיהם מוכאות בפקודה קבע אגמ/מבצעים 82). כן מוניו כל אלוסי תסיקודים המרחביים כמפקדים צבאיים של אותם חלקים מהסיקוד, לגביהם ל א מונה מפקד צבאי א ח ר כנ"ל. אי לכך מחסי, לדוגמא אלוף סיקוד הצפון, מפקד צבאי של אותם חלקים של הסיקוד אשר אינם כלולים בתחום סינויו של מפקד צבאי צפון. מפקד חיל הים מונה כמפקד צבאי של תחום הים החוסיים של ישראל ושל הנמלים.

ג. להלן חובא כמובן רק ח ס ז ו ת הוראותיהן העיקריות של התקנות ואת אלו נחלק לצורך זה לסיח החלקים הבאים:

- (1) מסכויות בידי רשויות צבאיות;
- (2) עכירות על התקנות ובחי-מטפת צבאיים;

(3) צנזורה ;

(4) עונשים אדמיניסטרטיביים ;

(5) מצב צבאי ;

(6) הוראות חונות

הסכריות בידוי ריחוי צנאירח

2.

א. הסכריות הקיריות איר הוקנעו למפקד צבאי עפ"י התקנות הן הסכריות לסגור איזורים או מקומות, לתת הוראות בדבר איסור, הגבלה או הסדרת השימוש בדרכים. להכריז עוצר, לסגור כבישים או לאסור או להגביל את השימוש בדרך מים, להורות על פתיחתם של עסקים או על סגירתם של חצרים, לחייב בשליו של מקום לתלות שלח "מחוי לתחום", לאסור, להגביל או להסדיר את הסכריות או הקניה של כלי-יריה או אף לבטל רישיון להחזקת כלי-יריה וניהן עפ"י, חוק כלי יריה, ת"ס-1945, לדרוה כי תסופק לו אינפורמציה הדרוה מטעמי בטחון, לתת צוו הובלה איטי, צוו פיקוח מטרחי או צוו סעצר מנהלתי ולהורות על הפקעתם של ביה או מכנה מהם נורו יריות ולצוות על הסרתם.

ב. פרטים נוספים בדבר אי אלו מן הסכריות הנ"ל יובאו להלן.

ג. (1) הסכרות לסגור איזורים: תקנה 125 לתקנות ההגנה (טעה חרומ), 1945 קובעת כי מ פ ק ד צ ב א י תוספך להורות בצוו על סגירתם של מקום או איזור הסכריות בטח עליו מונה כמפקד (לרמחכ"ל כמבואר סכרות לסגור איזורים ב כ ל מקום בארץ).

מסגורו מקום או איזור כאמור, הרי לא יוצא אדם מן המקום או הניזור ולא ייכנס אליהם, אלא אם מצוי בידיו רישיון בכתב וניהן ע"י המפקד הצבאי או מטעמו. יוצא או ייכנס אדם, ללא רישיון כנ"ל - ייאתו בעבירה על תקנות ההגנה (טעה חירום), 1945;

(2) תקנה 125 הנ"ל היא האמארת כיום סגירתם של האיזורים הקרויים בפי רבים "איזורי הסמל-צבאוי", והמנהיגה, כתוצאה מכך, אי סור התנועה מחוכט או אליהם ללא רישיון. סגירה זו היא למעשה המיוחדת את אזורי "המסמל הצבאוי" מאר שחי הארץ. המפקד הצבאי מנהטנה על האיזור - יהיה זה מפקד צבאי צפון, מפקד צבאי חיטון, או מפקד צבאי נגב - הכריז בצו, בהסמכו על תקנה 125 הנ"ל, על סגירתו של האיזור עליו נחמנה, כולו או חלקו, ומתה הסגירה אין תוחבי האיזור רחאים לצאת מחוכו ל ס ק ה א ו ל צ מ י ת ו ת אלא אם הוקנע להם רישיון יציאה. הוא הדין - לגבי הכניסה לאיזור ונסגר. תקנה 125 הנ"ל מאמרת כיום לא רק סגירתו ה כ ל ל י ת של איזור מסויים כולו, אלא גם סגירה פנימית של חלקים ב ח ו כ ו ספני תנועה אליהם או מחוכט. כך נסגרו לדוגמא, בגליל, כפרים נטוחים מסויים כדי למנוק כניסה לחוכט ונאסרה ע"י כך תנועה מאיזורים מסויים בגליל לאיזורים אחרים ח ב ו .

לחם הסרה ספק מן הראוי לחזור ולהבהיר כי צו הסגירה הנ"ל חל כטובן על כל תוחבי רישיון ונסגר ועל כ ל אדם הרוצה להכנס לצי. וי ולא רק על אנשים אשר בהם דבק רבב בטחוני גובר וידוע. מנחתו של החוקק בהחקיננו את תקנה 125 היתה איפוא, לאסור הגבלה כ ל ל י ת של תנועתם של חלקי ציבור ס ל מ י ס , כאיר אינה קיימת אמארת או אין מקום לפעולות סינון והסדרה א י ס י ס של אנשים ס ו י י ס י ס , איר רק עליהם יש לאסור את התנועה.

ס ו ר י

- ג. הסמך בדרכים : מספק צבאי רשמי לאסור, להגביל ולהסדיר את הסימום בדרכים בדרך כלל או יל דרכים באיזור מוגדר או יל דרכים מסויימות, או לקבוע מה הן הדרכים בהן ינועו כלי רכב או בעלי חי, או סוג של כלי-רכב או בעלי חי, או מה הדרכים בהן ינועו בני אדם בדרך כלל, סוג בני אדם או אנשים מסויימים. המפקד הצבאי רשמי לאסור, להגביל או להסדיר באיזור מסויים או בדרך כלל את נסיעתם של בני אדם באווירונים, רכבות, מכוניות, אוטובוסים וכו' וזאת בדרך כלל או יל סוג בני אדם או יל אנשים מסויימים (תקנות 122 ו-126).
- ד. עוצר : תקנה 124 לתקנות היא הבסיס המשפטי לטתן צו עוצר, על פיו ניתן לחייב אדם להשאר בתחומי ביתו במסך אותן הפעולות הנקבעו בצו.
- ה. פתיחת עסקים וסגירת חצרים : אם סבור המפקד הצבאי כי הדבר דרוש למען בטחון המדינה, בטחון הציבור, סמירת הסדר הציבורי או קיום ההספק והסירותים החיוניים, רשאי הוא עפ"י תקנה 129 לחייב בעליהם או מנהליהם יל כתי עסק בדרך כלל, או יל סוג כתי עסק, או יל עסקים מסויימים, אשר לדעתו נסגרו במסגרת סגירת עסקים כללית או סאורגנה, כי י ש ח ו עסקיהם וינהלום כרגיל. בן סטורה בידיו הסמכות לחייב את המחזיקים של חצרים (premises) מסוג מסויים או יל חצרים מסויימים ל ס ג ר ם במסך תקופה כפי שהוא יקבע. הוראה זו מאפשרת, לדוגמא, סגירתו של בית קפה אשר בו מתעדים לערוך אסיפה אשר עלולה לסכן הלוט הציבור.
- ו. דרישת אינטורמציה : מספק צבאי רשמי להורות לאדם כי יספק למי טייקבע בהוראתו כל אינטורמציה או חפץ אשר ברשותו, כפי היפרטם אם הוא סבור שהטגה או בדיקה האינטורמציה או החפץ דרושים למען בטחון הציבור, הגנת המדינה או סמירת הסדר הציבורי. סמכות זו, הסגויה עפ"י התקנות בכל עת גם בידיו המטונה על המחוז, מאפשרת מתן הוראה, המחייבת אדם אשר בידיו ל ד ו ג מ א אינטורמציה בדבר מקורה של ידיעה סודית שהודלפה או בדבר מקום מחבואם של אנשים שנכנסו לארץ שלא כדין, לגלות אינטורמציה זאת (תקנה 144).
- ז. צווי הגבלה איסורים : צו ההגבלה האינדי אדם מסמכותו של המפקד הצבאי לחתו לפי תקנה 109 לתקנות, יכול לכלול את ההוראות הבאות, כולן או חלקן : אסור יהיה לאדם לגביו ניתן הצו להמצא באיזור מסויים במדינה, אשר יפורט בצו (היינו הוא יהיה רשאי להמצא בכל אותם חלקי המדינה אשר המהות בהם לא נאסרה עליו עפ"י הצו) ; הוא חייב יהיה להודיע על חנוכותיו בצורה ובזמנים כפי היפורטו בצו ; תהיה אסורה עליו החזקה חפץ כפי סיפורט בצו (לדוגמא, ניתן לאסור על אדם את החזקה או הסימום במכונית) ; העסקתו או עסקיו יוגבלו כפי היפורט בצו ; קצרו או התחביתו עם אנשים אחרים יוגבלו ; ועוד תקנה 110 מסמיכה מספק צבאי להעמיד אדם כלשהו חת פ י ק ו ח ם ה י ל י לתקופה איננה עולה על שנה אחת. עם העמדתו חת פיקוח מסדתי, יהולו על האדם ההגבלות הבאות, כולן או חלקן, כפי סורה המפקד הצבאי :-
- (1) הוא יידרס לגור בתחומי אותו איזור של ישראל כפי היפורט בצו המפקד הצבאי (לאור הוראה זו, המאפשרת מתן הוראות לאדם לגור במקום מסויים אשר א י נ ו מקום מגוריו הרגיל דוקא, מכונה צו זה לעתים "או גלות") ;
 - (2) הוא לא יורשה לקבור לגור לאיזור א ח ר בלי הסמכת המטרה ולא יהיה רשאי לצאת מן העיר, הכפר או הנפה בלי הרשאה בכח של מספק המטרה המחוזה ;
 - (3) הוא יודיע למטרה על התקום בו הוא גר, יהיה חייב להחייב בתחלת מטרה בכל עת שיידרש לעיות זאת ולא ייצא מביתו מטעות החטיבה.

ס ד י

הקנה 111 הדנה ב ס ע צ ר ט נ ה ל ת י מסמיכה מפקד צבאי להורות בצו כי אדם יהיה ע צ ו ר במקום מעצר כפי סיפורו בצו ובמסך תקופה כפי שתקבע בצו. התקנות מורות כי חוקם ועדה מייצעת אשר בפניה יוכל עציר שנעצר במעצר מנהלתי לערער נגד מעצרו. לאחר דיון בהתנגדות למעצר רשאית הועדה להעביר לרשות ינתנה את הצו את המלצותיה בקשר למעצר, אך בהיותה מ ל צ ו ת בלבד, אין הוא ברובה כוח מחייב לגבי הרשות שהורחה על המעצר (יצויין כי ל מ ע י ה נוהגים לכבד תמיד את המלצותיה של הועדה המייצעת האמורה).

הקנה 112 מסמיכה את שר הבטחון להורות על ג ר ו ס ו של אדם ממדינת ישראל (אף אם האדם הוא אזרח ישראלי). כן מוסמך שר הבטחון לתת " צ ו ה ו צ א ה" אשר בכוחו למנוע מאדם הנמצא מחוץ לישראל ל ה כ נ ס לישראל. צווים אלו מחייבים להנחן על ידי שר הבטחון וסמכות מהן הצו אינה ניתנת להעברה.

שר הבטחון, הרמטכ"ל או מפקד צבאי, הטוטמכים לתת צווי פיקוח, מעצר, גירוש וכו' כנ"ל, רשאים להפעיל סמכותם האמורה אך ו ר ק אם הם סבורים כי הכרחי או דרוש הדבר למען אחת או יותר מן המטרות הנאות שהן שמירת הסדר הציבורי, הגנת המדינה, הבטחת שלום הציבור או זכויות מיוחדות, התקופות או מהומות. אם אין הרשות המנהלית מסוכנעת כי הוצאת הצו הכרחית לסם הבטחת אחת מן המטרות הנ"ל, הרי פטול הצו מעיקרו. הפעלת הסמכויות ע"י המפקדים הצבאיים ה ו ג ב ל ה ע"י הוראות צבאיות ס נ י ס י ו ה :-

(1) הפ"ע 5.0902 קובעת כי מפקד צבאי יוכל להורות על מעצר מנהלתי לחודס א ח ד בלבד; מהן צו מעצר לתקופה ארוכה יותר הוא בסמכותו של הרמטכ"ל ;

(2) במכתב סגן הרמטכ"ל מ-5-20165 מיום 6 אפר " 62 הוטלו הגבלות פנימיות נוספות על הפעלת הסמכויות על ידי אלופי הפיקודים ויתר המפקדים הצבאיים המחייבות אותם בקבלת רשות לפעולה זו או אחרת. פ. פורט במכתב האמור.

ה. סמכויות משטרתיות לאנשי צבא : תקנות ההגנה הנ"ל מעניקות לחיילים סמכויות של מעצר חוזרים, הפיכת חפצים, חיפוש ועצירת כלי רכב, כלי שיט, וכלי שיט בנסיבות מסוימות (תקנות 72 ו-74-77). עפ"י תקנה 143 ב" חייב כל אדם שנדרש לעסוק כן למסור לחייל או סוטר במלוי תפקידם את הסו וכתובתו להציג את תקודת הזהות ומסמכים אחרים המאפשרים זהויו. כל אדם שהינו בעל רשיון, היתר וכד" עפ"י התקנות, חייב להציגו עפ"י דרישתו של כל ח י י ל או סוטר הפועלים במלוי תפקידם.

3. עבירות על התקנות וכתי משפט צבאיים

א. חלק נכבד מן התקנות מוקדש להגדרתם של מעשים מסויימים כ ע ב י ר ו ת, היינו להוספת עבירות לאלו שנוצרו עפ"י הוראותיו של החוק הפלילי הכללי. לגבי חלקם של המעשים שהוגדרו כעבירות על תקנות ההגנה הנ"ל נקבע כי מפיטתם תהיה מסורה אך ו ר ק בידי ב י ת - ס י ס ס צ ב א י סכונן עפ"י התקנות הללו. יתר העבירות מצויות, ב ס ק ב י ל הן בסמכותו של בימ"ט צבאי סכונן עפ"י תקנות אלו והן בסמכותו של בימ"ט אזרחי והתביעה הכללית היא הקובעת לאיזו ערכאה סיפוטית יוגם כתב-האישום. בעשותה כן פועלת היא ברובה הנחיות פנימיות שהוצאו בטעמו ע"י היועץ המשפטי לממשלה.

ב. העבירות העיקריות בהן מוסמך לרדן ר ק ב י ת - ס י ס ס צ ב א י סכונן עפ"י תקנות ההגנה הן, בהסמית, העבירות הנאות:-

(1) יריה לעבר אנשים או מקום בו עלולים להמצא אנשים, הטלת פצצות מחוך כוונה להרוג או לפגוע ברכוש וכד', ג י א ת נ חק, החמסות, פצצות וכד' ללא היתר וכן חברות בקבוצה אשר אחד או יותר ממנה ביצוע מעשה כנ"ל (תקנה 58). העונש המירבי הצפוי לעובר עבירה זאת הוא עונש ס ו ו ת .

ס ד י

(2) ה ח ז ק ת כלי יריה, החמושה או פגזות וכד' ללא היתר, החזקה כלי נשק, קלל להמית או לגרום לחבלה חמורה, ייצור נזק או החמשה ללא היתר, הסמדה או הריסת כלי היס, כלי היס, טדה העופה, כביש, מפעל⁴⁵ וכיו"ב, או כל דבר מסמלתי או צבאי וכן חברות בקבוצה אשר אחד או יותר ממנה ביצעו עבירה כנ"ל (תקנה 59).

העונש המירבי הצפוי לעבריין הוא מאסר עולם.

(3) לביטח מדיס צבאיים או מסתרתים או מדיס של צבא של מדינה זרה, בלי להיות מוסמך לכך וכן לביטח למדיס אשר עשויים לחסול בטעות למדיס מן הסוג הנ"ל, אלא אם הוכיח הנאשם להנחה דעת ביהמ"ס כי לא היתה לו כוונה לגרום לטעות כנ"ל (תקנה 60);

העונש המירבי הצפוי לעובר עבירה זו הוא מאסר עולם.

(4) עריכת אימונים צבאיים או התחמפות באימונים צבאיים או נולחות באימונים צבאיים (תקנה 62).

העונש המירבי - שבע שנות מאסר.

(5) התחמפות במסיבות אשר בהן הייסו- בהתחמפות עפוי לפגוע בב חוץ הציבור, הגנת המדינה או יסמילת הסדר הציבורי (תקנה 63);

העונש המירבי הצפוי לעבריין - שלוש שנות מאסר.

(6) מתן מחסה או סיוע לאדם העוסק בפעולה הפוגעת במטחון הציבור, הגנת המדינה או יסמילת הסדר הציבורי או אשר ביצע עבירה הנחונה באופן בלעדי לטיפוחם של כחי המספס הצבאיים (תקנה 64);

הסיוע יכול להתבטא בהספקת אינפורמציה או במתן מח ה, אוכל, כסף, בגדים או כדרך אחרת.

העונש המירבי הצפוי לעבריין - חמש שנות מאסר.

עפ"י סעיף זה הואסמו לרובמא נוחמי המחסה למסתגנים לפני שהוחק החוק למניעת הסתגנות (עבירות הסתגנות), תשי"ד-1954; המסתגן ביצע על ידי כניסתו לישראל וע"י כניסתו לאיזור הסגור אשר עובר לאורך כל הגבול, מעשה הפוגע במטחון הציבור ובהגנת המדינה ואססונו היווה את הסיוע האסור עפ"י הסעיף.

(7) ערות סקר בפני ביהמ"ס צבאי או התנהגות רעה בפני ביהמ"ס צבאי.

העונש המירבי - חמש שנות מאסר.

העבירות מן הסוג הנ"ל, היינו עבירות אשר בהן ניתן לדון בבימ"ס צבאי סכונן עפ"י תקנות ההגנה או בבימ"ס אזרחי (בימ"ס סלום או בבימ"ס מחוזי), מהזימחה לאי קיום צווי המפקדים הצבאיים, כגון כניסה לאזור סגור ללא יסיון, יציאה ממנו ללא יסיון, או אי קיום צווי עוצר, אי קיום צווי ההגבלה של הנזקה והעבודה וכן לכניסה ללא רשות לחצרים המסמכים לאחד ממירותי המסמלה או להגנה או לקיום סירותים חיוניים, הפרעה לחייל או לסוטר במלוי המקידם, בצוע מעשי הסעויה של הסלסונוה, מסירת ידיעות בעלות ערך צבאי, הפרעה לאנשי הצבא במלוי המקידם, העמולה אסורה, הרחה חייל, סוטר או אדם העוסק במירות חיוני במלוי חובתם, אינומס, החזקה רכוש צבאי או מסמלתי שלא כדין ועוד.

יודגם, כי ביהמ"ס צבאי מוסמך לדון רק בעבירות על תקנות ההגנה הנ"ל ולא בעבירות על חוק פלילי אחר כלשהו, אלא אם הוכרז מצב צבאי (ראה נא סעיף 6 להלן).

2. כחי המספס הצבאיים ניתן לכונסם עפ"י התקנות הם ממני סוגים:-

(1) ביהמ"ס צבאי בהרכב מלא (הלוחה סופסטים);

(2) ביהמ"ס צבאי להיפוס טוהר (דן יחיד).

ביהמ"ס צבאי בהרכב מלא: מתמנה ע"י הרמטכ"ל והורכב מנשיא אשר חייב להיות בדרגה רס"נ או מעלה ומני חופסים, אשר חייבים להיות קצינים. כחובע

ת ש ר י ד י

מופיע תובע צבאי והנאשם רשאי להיות מיוצג ע"י עורך דין. אין להליב נאשם כדינו אלא עפ"י פסק דין שניתן מ ה א א ד . אם תלוקים החופשים בדעותיהם - מ ז ו י כ ה הנאשם כדינו.

ביהמ"ס מוסמך להטיל על העבירות את העונשים הנקבעו לצדן בתקנות. פסק דין של חיוב הניתן ע"י ביהמ"ס צבאי בהרכב מלא טעון אישור הרמטכ"ל. פסק דין של זכויות אינו טעון אישור.

כאשר מובא פסק דין לאישור הרמטכ"ל, מוסמך הוא לאשר את פסק הדין ואת העונש כפי שניתנו או לבטל את ההחלטות ולהורות על זכויות הנאשם או להורות על סגירת חדר או לאשר את פסק הדין ולהקל בעונש. אף לאחר אישור פסק הדין מוסמך הרמטכ"ל להקל מדי פעם בעונש שנגזר לאדם עפ"י פסק דין שאושר.

א י ג ערעור על פסק דינו של ביהמ"ס צבאי.

התקנות מאפשרות גם כינון של ביהמ"ס צבאי לטיפול מהיר המורכב מחופש דן יחיד המתמנה אף הוא ע"י הרמטכ"ל. אף חופש דן יחיד מוסמך לדון ב כ ל העבירות על תקנות ההגנה אך הוא מוגבל במידת העונש אותו רשאי הוא לגזור; ביהמ"ס לטיפול מהיר אינו מוסמך להטיל עונש מיתה ובכוחו להטיל רק מאסר לתקופה האינה עולה על חמי שנים או קנס 200 ל"י או שני העונשים גם יחד.

הדיון בביהמ"ס צבאי (טיפול מהיר) יתנהל לפי אותם העקרונות לפיהם מתנהל מסמך לפני ביהמ"ס צבאי בהרכב מלא, אך התקנות מהירות אמצע הפרוטוקול לרישומים חיוניים מסוימים המפורטים בתקנות; ביהמ"ס צבאי (טיפול מהיר) רשאי בכל שלב של דיונו לפני שהן פסק הדין להחליט על העברת דינו של הנאשם לביהמ"ס צבאי בהרכב מלא. פסק דינו א י ג ו טעון אישור הרמטכ"ל ויהיה בר חוקף מיום נתינתו. הרמטכ"ל מוסמך אף כאן להורות על זכויות הנאשם ועל הקלה בעונש. א י ג ערעור על פסק דין של ביהמ"ס לטיפול מהיר.

כיום מועלים באופן ק ב ו ע כתי מסמך צבאיים (טיפול מהיר) בנצרת, בתל אביב (בי"ד נידר) ובמאד-אבסע (אחת לשבוע); ביהמ"ס צבאי בהרכב מלא מתמנה ע"י הרמטכ"ל מדי פעם, לפי הצורך.

הוגמה עתה לכנסת הצעת חוק (הצעת חוק הטיפול הצבאי (תיקון מס. 2), תשכ"ג-1963 לפיה תהיה אפשרות לערער על פסק דין של ביהמ"ס צבאי (בהרכב מלא או לטיפול מהיר) - אל ביה"ד הצבאי לערעורים.

4. צנזורה

- א. הבסיס המשפטי לפעולות הצנזורה הוא גם כן בתקנות אלה: סר הבטחון רשאי, ע"י תקנה 86, למנוע צנזורה אחד מסמכותו לאסור, כללית או במקרה מסויים, פרסום של דבר אשר פרסומו יהיה, או עלול להיות, לרעה הגנת המדינה, בטחון הציבור או הסדר הציבורי. אדם המפרסם דבר בניגוד להוראת צנזורה וכן הבעל והעורך של הפרסום והאדם אשר כתב, הדפיס, צייר או ערט את הדבר, ייאשמו בעבירה על תקנות ההגנה. כמסגרת המנה "פרסום" אינה כלולה רק הדפסה בעתון ובמודעה, אלא גם הפצה, פיזור, חלוקה או הבאה לידיעת אנשים בצורה כלשהי. בחוקף מסכותו הנ"ל קבע הצנזור יורה הנושאים אשר פרסומם בעתונות יפגע לדעתו בבטחון המדינה ורישומה האיסורים האמורה של הצנזור הופצה לכל עורכי העתונים.
- ב. הצנזור רשאי לדרוש מן הבעל, העורך, המדפיס או המו"ל של פרסום כל בית דפוס או מן המחבר של דבר המפורסם, כי יגיש לו לבדיקה פ ו ק ד ס ה כל דבר העומד להתפרסם. הוראה כאמור יכולה להתן באופן כללי או בקשר לנושא מסויים או סוג עניינים, או לגבי סופם מסויים של פרסום. בחוקף מסכותו זו דחה הצנזור לדוגמא מן העתונות הגנת ה ו ג מסויים של ידיעות לביקורת הצנזורה, ל פ ג י פרסומן.
- ג. אסור, בלי הסכמתו בכתב של הצנזור, להדפיס הודעה שמנה ניתן להסיק כי נעשו איזה מהם שינויים ע"י הצנזור בחומר שהוגש לידינו, וכן אסור להדפיס כל דבר בצורה אשר תהן מקו למסקנה כי הצנזורה הינתה דבר או אסרה את פרסומו. ע"י הוראה זו אסורה לדוגמא הארת הקטעים הלבנים אותם מסאירים עתונים לתעמים לאחר בחיקה קטע כלשהו ע"י הצנזורה.

ס ד י

- ד. הצנזור מוסך לאסור את היבוא או את היצוא, את הדפסתו או את הפרסום של כל פרסום אשר יבוא, "וציו", הדפסתו או פרסומו עלולים לדעתו לפגוע בהגנה המדינה, במסחון הציבור או במסד הציבורי.
- ה. לצנזור סמכות לפתוח ולבדוק כל דבר דואר וכן כל דבר מודפס או כתוב הסובב לבקורת שלטונות המס אחר עלול להכיל דבר מודפס או כתוב. הוא רשאי שלא למסרו או להמסיד את דבר הדואר או את הדבר המודפס או הכתוב, אם הוא כולל דבר אשר עלול לפגוע בהגנה המדינה, במסחון הציבור או במסד הציבורי. כל פקיד המוסך לכך באופן כללי או באופן מיוחד ע"י מנהל הדוארן רשאי לדרוש מכל מי תולד דבר דוארן כי בזמן מסירת דבר הדואר לגלה תוכנו לפקיד ופי לאחר הבדיקה ימסור את דבר הדואר בנוכחות הפקיד דימטרנו לידו.
- ו. הר הבטחון או אדם אשר לו אצל הר הבטחון את סמכותו זו, מוסך לצוות כי דברי דואר מסוג כפי שיתוארו בצו לא יישלחו דרך הדואר מי"דאל לכל מקום בחו"ל או לא יופצו במדינה למ"אל (אם נשלחו במדינה), אלא בהתאם להוראות הצו. הוראה זו מאפשרת הטלת הגבלות על ההכתבות עם סוג מדינות או על ההכתבות מסוג נוסאיה. כך מאפשרת ההוראה לדוגמא להימנע מרשום בצורה מסויימת על המעטפה (לדוגמא, ניתן להימנע את הסולחיה לרשום מהי הספה כמה נכתב הסכתב). נוסף למ"ל רשאי הר הבטחון או מי החסר אצל לו סמכויותיו להורות בצו כי לא יישלחו מי"דאל לחו"ל שום מסמכים, צלופים או הפך אחר, א ל א ב א ס צ ע ו ת ה ד ו א ר.

- ז. אם לצנזור יסוד לחסוד כי מסמכים במקום מסויים להם הדפסת או פרסום בניגוד להוראות המוסכו לעיל, או כדי להדפיס או לפרסם דבר אשר פרסומו עלול לפגוע בהגנה המדינה, במסחון הציבור או במסד הציבורי, או אם נמצאת במקום מסויים סכונת דפוס אותה מותר להפיק עפ"י התקנות, הרי רשאי הוא להסמך קצין מסדרה טרדה מפקד ראשון או מעלה להכנס ולקרוא חיפוש במקום האמור. ניהנה ההסמכה, רשאי קצין המסדרה וכל אדם הפועל לפי הוראותיו, להכנס ולחפש במקום, אם יהיה צורך אף בכוח, ולהפוס כל פרסום בלתי חוקי או כל פרסום העלול לפגוע בהגנה המדינה, במסד הציבורי או במסחון הציבורי וכל סכונת דפוס אשר התחשו בה להם הדפסת פרסום כנ"ל. נוסף לכך מוטמכים כל יזמר או חייל וכל אדם המוסך ע"י הצנזור להפוס בכל עת כל פרסום בלתי חוקי כנ"ל שהגזע לידתם.

5. עונשים אדמיניסטרטיביים

- א. מפקד צבאי מוסך להפקיע בנין או קרקע אם יש לו יסוד לחסוד כי ירו מאותו בנין או זרקו סחוכו פצצה, באופן בלתי חוקי. אותה סמכות נתונה לו אם לדעתו תורם מתורבי איזור, עיר, כפר, רובע או רחוב ביצעו, נקו לבצע או סייעו במיצוע עבירה או היו זתמים לאחר משה לביצוע עבירה נגד התקנות, הכרוכה במעשה אלימות או הפחדה או עבירה הנחונה לשיפוטו הכלעדי של ביט"ל צבאי. סמכות ההפקעה אינה חלה רק על אותו בית אשר בו נרשם התושבים הביצעו או עבירה, אלא המפקד הצבאי רשאי, לפי היקולו, להפקיע כל בית הנמצא ברחוב או כרובע, או אף בעיר בו בר תורם כאמור. אתר החרסת בנין רשאי המפקד הצבאי להורות על הריסת הבנין.
- ב. הר הבטחון רשאי להורות על החרסת כל רכויו של אדם אשר לגביו הוא מחוכנע כי ביצע עבירה, ניהס לבצע עבירה, סייע במיצוע עבירה או היה זתף לאחר משה לביצוע עבירה על התקנות, הכרוכה במעשה אלימות או הפחדה, או כל עבירה הנחונה באופן כלעדי לשיפוטו של ביט"ל צבאי.
- ג. כאשר תורבי איזור מסויים לא הגישו, לדעת המפקד הצבאי, סיגוף אשר ביכולתם להגישו באופן טביר, לצבא או לשמירה בפעלם לשימירה מסחון הציבור, שמירת הסדר העבורי וכיו"ב, רשאי הוא להורות על סליחת סמטרה לאיזור ויכול הוא לדרוש בצו מתורבי האיזור לשפק לשימירה הנשלחה כאמור, מגוריה ומזון, ללא תשלום, למשך הקופה שתקבע בצו. אדם אשר אינו סמלה אחרי צו הנ"ל של המפקד הצבאי - ייאחס בעבירה על התקנות. כן ניתן להפוס את זירתו, לפנות אותו ממנה, בלי תשלום וכל מזון אשר ימצא בה יחרס ללא תשלום.

התקנות המוזכרות בפרק זה לא הופעלו אף פעם מאז קום המדינה.

6. מצב צבאי

הפרק החמישה עשר לתקנות ההגנה מסמך אה נר הכתוב להכריז על איזור מסויים בארץ כעל איזור "תחת יקוח". עם הכרזה האיזור כ"איזור חחה פיקוח" יחול מה המכונה כפי הרכיב "מצב צבאי" אשר מחמעותו, לפי הוראות התקנות, כי יחולו באיזור ההגבלות הבאות, חלקן או כולן, כפי שיפורט בצו:

א. מטרידי המטלה ייסגרו ופקידי המטלה לא יהיו חייבים במירות המקובל לקהל;

ב. בחי המטמט ייסגרו ;

ג. בחי המטמט הצבאיים מכוננו עפ"י התקנות יהיו מוסמכים לדון ב כ ל העבירות הפליליות על החוק הפלילי הכללי (היינו לא רק בעבירות על תקנות ההגנה), אף אם אלו נעברו לפני הכרזה האיזור כאיזור תחת פיקוח;

ד. המפקד הצבאי יוכל להורות על סגירה בנקים;

ה. ניתן יהיה להפסיק את סירותי המלפון והדואר וכן לנתק מסטרי טלפון;

ו. אף אדם, כלי רכב, כלי שיט כפל חי או הפץ, לא יוכנסו לתוך האיזור ולא יוצאו ממנו, אלא עפ"י היתר המפקד הצבאי;

ז. ניתן יהיה להוציא כל אדם מתוך האיזור ולהעבירו עפ"י צו המפקד הצבאי לאיזור אחר בארץ;

ח. למפקד הצבאי תהיינה סמכויות הפיסת מקרקעין עפ"י החוק להסדר הפיסת מקרקעין בטעת חירום, ח"ס-1949

ט. בידי כל חייל תהיינה הסמכויות אשר בידי שומר.

בידי סר הבטחון הסמכות להורות מדי פעם על ביטול חלק מן ההגבלות או על הוספת עליהן.

7. הוראות ייגרות

א. המטרה מטא תחת פיקוחו המבצעי של הרמטכ"ל לצורך הבטחת שלום הציבור, הגנה המדינה, סמירת הסדר הציבורי או רכוי סדר, החקוספות או מהומה.

ב. מי שנחמנה ע"י סר החחבורה כרעות נמלים ראוי לאסור על כל כלי שיט את המניסה לכל נמל, לכל חלק הימנו או לכל חלק מן המים החופיים. כן ראית הרעות ב י נ ה ט א ר להורות לכל כלי שיט המצוי בתחומי המים החופיים לנוע לנמל או למקום עגינה בנמל ישראל או לצאת את המים החופיים.

ג. התקנות מאמרות לסופס העורך הקירה מקרה מות לוותר לפי פיקול דתו על החקירה אם הנמטר הוא חייל או אם ההרוב נפטר כתוצאה מפעולות צבא או מטרה מסגמתן רכוי מהומות. כן מטיכות התקנות יומאים צבאיים להוציא תעודות פטירה ותעודה כאסור החתומה מטעם הרמטכ"ל השמט אסמכתא לקבורה החייל ואין צורך לכעול עפ"י עקודה כריאות העס, 1940 ולפנות לרשויות סדר הבריאות, על יסוד הוראות אלה בנויות כיום מקורות המטכ"ל הדנות בנוהלים בקיר לקבורה חיילים.

ד. אין להחזיק ב ס ד ר אלא עפ"י היתר טאט מפקד צבאי.

ה. חובה למרטט צו כלקחו עפ"י התקנות הנ"ל ברטופות.

עמוד 1. מחור 3. מודים
 העתק 2. מחור 30. העתקים

הרעות הנותנת צו ע"י התקנות רמאיה לתחו אמילו בעל פה, אולם
 חייבת היא להורות על הבאת חוטן הצו לתחומה לבס של אותה אנשים
 אשר לדעתה צריכים לדעתו ;
 מאידך ביטא ל א יפסל חוקפו של צו בנ"ל אך ורק מן הסיבה
 שהוכנו לא הובא לידיעתו של אדם כלשהו.
 ל ד ו ג ס א , תקנתו של אדם כלשהו כי צו סגירת טח לא מורס
 ברסומות ואף לא הובא לידיעתו בצורה אחרת כלשהי, ל א תשס
 לו כהגנה בטשטט מיטב על בניסתו לטח ללא רטיון.

ס ד י

פרק שני

ערכן ותפקידן ל תקנות ההגנה (י"ח חירום), 1945

8. א. תקנות ההגנה (י"ח חירום), 1945 הן מכשיר עזר סממני בעל חיוניות ראשונה במעלה, לטע קיום הבטחון הסופי, לטע סיוע לפעולות המודיעין - הטכ"ל ולטע מניע הארגנות עוינה (בין אירדנסיות לבין התרנית מסוב אחר). תורת ההגנה הללו. מכילות סורה של הוראות ופניקות סורה של סמכויות, אשר אינן להן תחליף ביום חוק קיים והן נשמו ומשמעות את צה"ל ואת גורמי הבטחון האחרים, כיפילות, בעת לחמה, בעת כוננות ערב לחימה ולצרכי בטחון סופי. יש לזכור בהקשר זה כי גם אם אי אלו מן התקנות אינן במסוט יום-יומי או אם המסוט בחלק מן התקנות מוגבל כיום מבחינה טריטוריאליה, הרי מאפטר קצט קיומן את הפעלתן המהירה של הסמכויות המוענקות על פיהן, כל אימת שחלה תנודה במצב הכללי, המחייבת כוננות גבוהה יותר. לפותר להדגיה, כי בעת תנודה לרעה במצב הבטחון הכללי לא יהיה אף פעט סיפק ביינינו לנקוט בצעדים החייבים כדי להטליט את החטר במטח האמנעיה החוקיים הדרושים; ערכן של התקנות איפוא לא רק באותן מן הסמכויות המועלות ל מ ע ס ה , אלא גם באפשרויות הפעולה בעת הצורך, המונות בהן.

ב. להלן יפורטו ההוראות העקריות בתוך תקנות ההגנה הנ"ל שאין להן תחליף בחוק אחר חוך ציון המטרות אותן הן מ'רהות ;

(1) סגירת אזורים (תקנה 125)

- (א) בגליל ובנגב, בו מועטת יחסית אוכלוסייה בניי המקומים באזורי הגבול, מונעת הסגירה כניסה ותחנלות של בניי המקומים באזורים אלה;
- (ב) אזורי הגבול, האוכלוסים בניי מקומים (אזור התיכון) מיטמסים קרט קפיצה סבעי ונוח לגורמים עוינים סעבר לגבול. הסגירה, היינו התניית התנועה ברחיון, היא סמכידה על סעבר הססתננים ליחר חלקי הארץ.
- (ג) הסגירה ~~אין~~ הנחלויות בניי המקומים בספרים נטומים (כידוע סצויים כפרים ניוסיים לא רק באזורי הגבול, אלא גם בפנים הארץ);
- (ד) סגירה האזורים מונעת סבניי המקומים חמיטת קרקעות המדינה, הבלתי מאוכלסות והבלתי סעובדות, הנועדו להתיסכות בסחונות.
- (ה) הסגירה מונעת, למעשה, הקתקת רחבה סמדיה של סקוסות סגורים של בניי המקומים סמקוסט הנוכחי לתוך אזורים בהט אינם כיום או בהט סמפרט מועט.
- גם טי סיוצא מן האזור על פי רחיון, אינו רחאי על פי חנאי הרסיון, להעתיק סקוס סגוריו.
- (ו) הסגירה מאפטרת פיקוח על היציאה מן האזור הסגור ועל הכניסה אליו. לסוין אחרת, גם אם מוענק כיום לרבים רסיון לצאת מן האזור הסגור, הרי נעשה דבר זה סחוך פיקוח על זהות היוצאים והקוס אליו יוצאים.
- (ז) תקנה 125 מאפטרת את סגירתם של כל יחסי האימוניה של צה"ל.
- (ח) בזמן כוננות או לחימה מאפטרת הסגירה מניעת כניסה או תנועה כ ל ס ה ס , לתוך אזורי פעילות או אזורי היערכות.
- (ט) מניעת תנועת בניי מקומים ע"י בטול זמני של חוקי רסיונות עסוי להדרת גם בעת הפעלה כוחות למלחמה נגד פדאינים.
- (י) אין תחליף להטלת ההגבלות הנ"ל עפ"י תקנה 125 בדין אחר. יודגט כי אין למצוא תחליף כזה גם בהוראותיהן של תקנות י"ח חירום (אזורי בטחון), 1949 וזאת סחמקמים הבאים -

- (אא) הכרזתו של אזור בטחון מונעת רק את ה כ נ י ס ה לתוכו ולא את ה י צ י א ה סמנו, כך סליוגמא, באזור התיכון, רק הסגירה עפ"י תקנה 125 היא היוצרת את הפיקוח על היציאה סחוך האזור או סחונת לו.
- (בב) אזור הבטחון, רוחבו המירבי הוא 10 ק"ס, בו בזמן סמקוסות לא סעטים בגליל רחבים בהרבה האזורים הסגורים לאורך הגבול, אליהם אין אוכלוסייה לב הגליל רחאי להכנס ללא רסיון. הוא הדין כנגב, אם כי בו רוחבו של אזור הבטחון דרוסה סקו רוחב 31 סעלות הוא 25 ק"ס.
- (גג) הכרזת אזור הבטחון אינה מונעת מן החובבים הקבועים של אזור הבטחון עטמו, את התנועה בתוכו.

(2) הכרזת עוצר (תקנה 124)

(1) סמכות זו חיונית כדי לאפשר בעת הצורך עריכת בלתי מופרעת של מארכי לילה בתוך אזורים מאוכלסים, נגד הסתהנות.

(2) לעוצר מטמט אמצעי עזר רב חשיבות להרגעת רוחות בעקבות מקרי התפרעות או הסהה.

(3) אנו עסויים להזדקק לסמכות זו בתקופת כוננות כדי לאפשר הערכות בלתי מופרעת של כוחות וכדי לאפשר בתקופה כאמור שליטה יעילה של כוחות הבטחון בעיקר האזור המאוכלס בני מעוטים, למותר להדגיש, כי הצורך בהפעלה עוצר כמתואר לעיל עשוי להתעורר גם שלא בתקופת לחימה.

(2) סגירת תנועה בכבישים (תקנות 122 ו-126)

סגירת דרכים וכבישים לצרכי אמונים, ניסויים או המרונים, בעת כוננות עשויים כמובן טעמים בטחוניים לחייב סגור הדיר עזר יוחר בסגירת דרכים.

(4) מתן צווי פיקוח אישיים (תקנות 109, 110, 111).

הסמכויות המוקנות על פי התקנות כאמורות ביצוע פעולות טבע למט נטרול מהיר ויעיל של אלמנטים עוינים, ומקילים על המלחמה בהארגנות ובפעילותם, המעצר המינהלתי מאפשר לדוגמא, מעצרת של מרכזי רשות ריגול וסוכני אויב כאשר אין בדינו ראיות אחרות ניתן להביא למטמט (לדוגמא, ידיעות טקורן מעבר לגבול או ידיעות מפי גורמים מיוחדים).

(5) הנזורה

סמכות הנזורה היא אמצעי חיוני לפעולת המודיעין המטמט. ערכה רב למניעת דליפת ידיעות אל האויב וכדי למנוע פעולותיהם של סוכנים וטרבלים.

(6) סיפוט הצבאי

הספוט הצבאי על עבירות על התקנות (בעיקר על עבירות של יציאה מאזור סגור ללא רישון, הפרת חנאי רישון וכיו"ב) מאפשר תגובה מהירה ויעילה על עבירות אלו.

(7) סמכויות מעצר וחפוט בירי חיילים לבני אזרחים

סמכויות אלו חיוניות כדי לאפשר עריכת הסריקות והמיוורים על ידי חיילים והקפת הסוכנים לבקורת בעת הצורך. הפעלת סמכות זו הי אמצעי בעל חשיבות רבה לפעולות הבטחון השוטף, בעיקר למניעת הסתננות ומעלות פדאינים ולקיומו של כוח מרתיע בטח.

ג. האקט המצטבר: מכלול הסמכויות שפורט לעיל וביחוד סמכות סגירת האזורים

הינו בעל אפקי מצטבר נוסף, שחשיבותו ראשונה בטעלה: הסמך קיומן של התינות והפעלתן. התינות הנוכחית הוא המאפשר כינונה של מערכת מלטונית באזורים המאוכלסים מעוטים אשר פעולותיה וקיומה מרתיעות במרסנות, יעילות של פעולות הרחקה או מנע אינן ניתנות למי עצם חכמן להוכחה בדרך מספרית כי לא ניתן להוכיח מה מספרו של מעטי התרנות, הסהה או ריגול אשר נמנכו בגלל עצם קיומה של מסגרת מרתיעה אולם ניתן ליער ולהעריך יעילותן וערכן של המעולות אם מביאות בחשבון את הלכי הרוח העוינים המריטים וקיימים בין אוכלוסיות המעוטים, אין יסוד להניח מכל עוד נעדר השלום כינונו לבין הארצות הנוכחות הפחה במידה ניכרת האיבה הזינה אלא ביטוי לאי השלמה חלק מאזרחי המעוטים עם קיומה של המרינה ובטוי לקיר הנספלי עם הארצות היכנות, התקנות הנן חלק מאמצעי הריסון וההרתעה החיוניים לאור קיומה של האיבה המתוארת.

